

NÁVRH NA OPRAVU A RESTAUROVÁNÍ SOUSOŠÍ

PAMÁTNÍK ŽIVOTICKÉ TRAGÉDIE

MUZEUM TĚŠÍNSKA ŽIVOTICE

Vypracoval: Martin Bocek, restaurátor a reprodukcční sochař

Vendryně 1094 , 739 94

(Licence č.j. XXXX, sp.zn. XXXX s povolením k restaurování kulturních památek, které jsou díly výtvarných umění nebo uměleckořemeslnými pracemi, ve specializaci restaurování nepolychromovaných, nefigurálních uměleckých děl z kamene udělené Ministerstvem kultury ČR v roce 2013)

Návrh na restaurování: ze dne 12.1. 2024 ©

Poznámka:

Veškeré údaje a snímky obsažené v projektové dokumentaci návrhu na restaurování podléhají zákonu č.121/200 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změnách některých zákonů, tzv. autorském zákonu.

Jakékoliv nakládání s obsahem, jeho kopírování, digitální přenos či fotografování - bez předchozího souhlasu

autora - je nezákonné!

1.Data díla:

Dílo : památník Životické tragédie

Dobové určení : 2.pol. 20. St.

Umístění : Muzeum Těšínska . Životice

Majitel :

Materiál : slezská žula, hořícký pískovec, lipovský mramor

Rozměry : socha :210 x 205 x 220 cm,

sokl tvoří tříúrovňové 630 x 640 cm

Památník hl. část : 800 x 275 x 45 cm

Památník boční část s křížem : 195 x 60 x 50 cm

Sokl památníku s křížem : 890 x 307 x 25 cm

Dlažby památníku : 209,1m²

Hlavní schodiště památníku

2 .Úvod

Památník Životické tragédie je tvořen několika architektonickými celky se sochařskou výzdobou. Hlavní část památníku tvoří monumentální blok obložený deskovinou leštěné slezské žuly, z čelní pohledové strany doplněné texty provedené v plastickém písmu. V textu jsou vypsány jména obětí nacistického vraždění v obci Životice 6.8. 1944 a jména obětí koncentračních táborů.

Hlavním sochařským motivem památníku je sousoší v nadživotní velikosti z hoříckého pískovce. Ústředním motivem díla je figura matky s dítětem, nad ležící mužskou postavou obětí násilí. Celek je

zakomponován do ploché podnože. Celek tohoto architektonického prvku je vyzdvižen na víceúrovňový sokl, tvořený třemi úrovněmi schodišťových stupňů, kamenným obkladem z lipovského mramoru.

Vedlejší část památníku je tvořena jednoduchou plochou podnoží, kterou doplňuje Hranolový blok s plastickým křížem a datací 6.8.1944

Materiálem díla je slezská žula, hořický pískovec a lipovský mramor. Žula a mramor jsou kamenné materiály, které poměrně dobře odolávají povětrnostním vlivům, ovšem co se týče povrchového znečištění a prostupujících síranových výkvětů, ani tyto materiály neodolají. Hořický pískovec má strukturálně oslabená místa, narušená korozí pojivových složek kamene.

Plocha souboru památníku a hromadného hrobu je dotvořena kamennou dlažbou z Lipovského mramoru. Dlažba je kladena z deskoviny pravidelného obdélníkového tvaru na vazbu. Terénní rozdíl je řešen ustupujícím schodištěm, tvořeným šesti úrovněma schodišťových stupňů, které se zalamují do boční strany.

2. Původní stav - charakteristika poškození

Materiálem díla je slezská žula, hořický pískovec a lipovský mramor. Žula a mramor jsou kamenné materiály, které poměrně dobře odolávají povětrnostním vlivům, ovšem co se týče povrchového znečištění a prostupujících síranových výkvětů, ani tyto materiály neodolají. Hořický pískovec má strukturálně oslabená místa, narušená korozí pojivových složek kamene.

Celek díla tvořený převážně architektonickými prvky je tvořen kamennou deskovinou, obloženou na betonových základových prvcích. Vlivem zatékání do otevřených spar a následnému provlhčení základu a následnému působení klimatických podmínek dochází k odmrzáni a následnému statickému narušování kamenného obkladu díla.

Výplně spar jsou otevřené a uvolněné, dožívají. Povrchy díla jsou znečištěny ulpělými prachovými depozity a výkvěty síranových reziduí. Části kamenného obkladu – lipovského mramoru, jsou rozlomeny 7.ks. Dalších 27.ks. nutno demontovat a znova osadit.

Kamennou dlažbu památníku nutno demontovat a znova osadit 14. Ks.

Sousoší památníku je povrchově znečištěno vpitými prachovými depozity a biologickým znečištěním. Povrchová polychromie rovněž dožívá.

Kamenné dílo vykazuje známky povrchové degradace, narušením pojivových složek použitého materiálu. V kamentořezu jsou patrné známky uvolněných a dožívajících výplní spár. Tato velmi nepříjemná a nebezpečná eroze horniny má prohlubující se charakter. Kromě viditelných odpadlých ploch je na povrchu kamene několik „ohnisek“ další degradace, tedy míst, kde dochází k tvorbě trhlin, k vyplavování pojivové složky kamene, k tvorbě dutin a tím k předpokladu dalšího odloučení hmoty

Rozsah poškození má prohlubující charakter.

Díky těmto vlivům a především pak díky špatným fyzikálně chemickým vlastnostem betonového základu díla, dochází k silnému narušení kamenného obkladu, které se projevuje celkovou degradací díla.

3.Průběh restaurátorského procesu

V první fázi prohlédnutí památky bylo shledáno, že statika kamenného obkladu je vážně narušena – havarijní stav.

Jednotlivé etapy pracovního postupu jsou řazeny podle vzájemné návaznosti a logiky restaurátorského procesu. Restaurátorský proces probíhá na místě. Z charakteru a rozsahu poškození památky je v průběhu restaurátorského procesu nutné provést:

3.1. Etapa čištění

SOCHA:

Cílem je co nejšetrnější očištění povrchu památky od rušivých nečistot, avšak za předpokladu, že nedojde k poškození povrchu. Práce probíhají ve třech fázích:

Nejprve budou mechanicky snímány barevné nátěry, následně pak snímání biologického napadení povrchu materiálu (mechy, zelené zrněny), a to mokrou cestou za pomoci měkkých kartáčů i speciálních prostředků pro čištění biologického napadení a eliminaci mikrovegetace (Akemi antigen + preventivní biocidní prostředek Porosan).

Dále pak bude odstraněno či potlačeno znečištění vpitými prachovými nečistotami ve struktuře materiálu a rovněž tmavé krusty, rušící celkové estetické vyznění díla s jeho detaily. Dočištění povrchu bude prováděno metodou mikrotryskání pomocí velmi šetrných abraziv – jemně mletých bílých korundů. Tento materiál umožní kvalitní očištění povrchu bez jakéhokoliv poškození. Cílem této etapy není absolutní dočištění povrchu, které by mohlo místy eventuálně poškodit povrch, ale čištění prováděné jen do té míry, která neporuší a neohrozí povrch památky.

PAMÁTNÍK:

Architektonické prvky budou čištěny močovinným snímačem a tlakovou vodou. Uvolněné části kamenného obkladu budou demontovány a mechanicky očištěny. Mocnější vrstvy narušeného základového materiálu budou odsekány a nahrazeny novým podkladem (síla 2-3cm), tvořeným minerální směsí s flexibilní vlastností (zpravidla flexibilní lepidlo na obklady a dlažby).

3.2. Etapa neutralizace povrchu

SOCHA:

Na sousoší a podnoži bude proveden odsolovací zábal, jenž zmírní koncentraci migrujících solí u povrchu materiálu a tím i zabránil nárůstu síranových výkvětů. Bude proveden v místech, kde docházelo k vysrážení solí u povrchu nebo v místech, kde dochází k tvorbě rezavých skvrn. Tato místa budou důsledně oplachována aerosolem destilované vody (atomizovanou vodou), čímž dojde k postupnému odmyvání zasolených partií. Závěrem bude provedena neutralizace kyselého prostředí materiálu napouštěním povrchu slabým roztokem vápenné vody.

3.3 .Etapa konsolidace kamenného materiálu

SOCHA:

Proběhne po důsledném (ale šetrném) očištění povrchu, po jeho řádném vyschnutí, za dodržení všech technologických postupů nutných k úspěšné konsolidaci (teplota, vlhkost apod.).

Na této etapě, resp. na kvalitě jejího provedení jsou závislé následující etapy, především doplnění chybějících částí.

V první fázi bude provedeno opakované napuštění šamotu prostředkem na bázi organokřemičtanů (na bázi esterů kyseliny křemičité), který zpevní jeho strukturu a zamezí do budoucna jejímu rozpadu, trhliny a praskliny v materiálu budou injektovány pomocí zahuštěných organokřemičitých zpevňovačů s rozptýlenými minerálními plnivými (křemičitá moučka).

Ke konsolidaci bude použito prostředků s postupně se zvyšující koncentrací (podle množství vylučovaného gelu). Bude použito kvalitních, v praxi prověřených prostředků firmy Remmers.

Větší defekty (praskliny, trhliny) na podstavci a soklu a zejména četné dutiny, které se nacházejí pod uvolněnými tenkými vrstvami kamene s vyplaveným pojivem budou injektovány minerálními plnivými zahuštěnou akrylátovou pryskyřicí Paraloid B72, a to v několika po sobě jdoucích krocích, podle hustoty konsolidačního prostředku, od nejjednodušší po nejhustější s přidáním křemičité moučky a anorganických pigmentů.

3.4. Etapa doplnění chybějících částí

SOCHA:

Bude provedeno doplnění chybějících částí, a to na všech architektonických prvcích (plochy, rohy, hrany, profilace). Umělý kamenný materiál bude nanášen přímo, na silně exponovaných místech na armatury z nekorodujícího materiálu. Tyto armatury budou použity na doplnění defektů na profilaci římsy, na rozích. Doplnění bude prováděno v umělém kamenném materiálu respektujícím strukturu, složení a barevnost originálu daného materiálu. Všechny směsi umělého kamenného materiálu budou ještě lokálně přibarvovány anorganickými, na světle stálými pigmenty podle okolní barevnosti. Cílem bude co

nejvěrohodnější zapojení doplňku k originálu kamene v daném místě tak, aby již nemusel být výrazněji patinován. Nanesené doplňky budou po nanesení a vytvrnutí povrchově opracovány do požadovaného tvaru a struktury. Menší opotřebení vzniklé působením času a tvořící jistou patinu bude ponecháno nedoplněno, jako přirozená součást stárnutí památky.

PAMÁTNÍK, PLOCHY DLAŽEB A HLAVNÍ SCHODIŠTĚ:

Na památníku bude po demontáži poškozených obkladů – lipovský mramor, provedeno lepení poškozených částí a retuš poškození. Demontované kamenné obklady budou zpětně osazeny na flexibilní minerální tmel. Uvolněné a poškozené výplně spár, budou pročištěny a vyplněny novou minerální směsí.

Repase schodiště památníku, plochy dlažeb a hlavní schodiště proběhne formou demontáže uvolněných a poškozených kamenných obkladů podstupnic a nástupnic. Nenarušené a kompaktní obklady stupňů zůstanou na místě, nebudou rozebírány z důvodu dalšího možného poškození kamenného obkladu. Obnažený betonový základ, bude očištěn na zdravou povětrnostními vlivy nenarušenou vrstvu a hloubkově penetrován. Na připravený betonový podklad, budou v původním sledu osazeny ošetřené kamenné podstupnice a nástupnice. Nenávratně poškozené díly obkladu budou nahrazeny novými kusy kamenného obkladu.

3.5. Etapa barevného sjednocení

SOCHA:

Nejprve budou barevně sjednocena místa doplněná umělým kamenným materiálem, následně pak místa, jež by rušila estetické vnímání díla. Barevná retuš má průběh lazurní retuše, tedy postupného zjemňování daných míst velmi subtilní barevnou vrstvou, ne tedy přímým překrytím. Bude vycházeno ze stavu barevnosti materiálu konkrétních partií kamene, tedy i z jeho rozličnosti, není v žádném případě preferováno

sjednocení povrchu památky jednotícím „nátěrem“. Výchozím stavem před samotným patinováním je barevnost jednotlivých částí kamene (římasy, podstavce, soklu) po očištění od nečistot. Převažujícím tónem je okrovo béžová barevnost, místy přecházející v partii zbarvené do šeda a do rezava (vyšší obsah železitých příměsí v hornině). Každopádně je barevnost jednotlivých částí interpretována dle jejich skutečné barevnosti i s ponecháním mírných reziduí nečistot, které nebylo možné úplně dočistit.

3.6. Závěrečná povrchová úprava

Celý povrch všech částí bude opatřen ochranným nátěrem hydrofobizačního prostředku na bázi organokřemičitanů (Remmers Funcosill SNL). Aplikace tohoto prostředku zabrání bezprostřednímu působení vody na povrch památky.

3.7. Termíny a záruka

Vzhledem k termínu dokončení do srpna 2024, doporučuji zahájit práce v jarních měsících, po ustálení vhodných klimatických podmínek. Vzhledem k technologické náročnosti, povětrnostním podmínkám a realizaci již uzavřených zakázek, odhaduji dobu realizace na max. 4. měsíce od podpisu smlouvy. Zahájení nejpozději však ca. 15. 4. 2024

Záruka na provedené práce se sjednává na dobu trvání 65. měsíců.

4.Finanční rozvaha

Sousoší matky s dítětem a padlým hrdinou

(změna DPH 2024 z 15% na 21%)

• Etapa očištění povrchu díla (materiál, doprava, práce, režie)	11 500,-Kč
• Etapa neutralizace díla (doprava, práce, režie)	4 500,-Kč
• Etapa konsolidace materiálu (materiál, doprava, práce, režie)	18 000,-Kč
• Etapa doplnění umělým kamenem (materiál, doprava, práce, režie)	12 500,-Kč
• Etapa revize výplní spar (materiál, doprava, práce, režie)	5 000,-Kč
• Etapa barevná retuš (materiál, doprava, práce, režie)	9 000,-Kč
• Etapa závěrečné povrchové úpravy (materiál, doprava, práce, režie)	5 000,-Kč
Celková cena za restaurování	65 500 ,-Kč
Celková cena za restaurování včetně DPH 21%	79 255 ,-Kč

Památník hlavní architektonická část s texty obětí

• Etapa prořezání a pročištění výplní spar (materiál, doprava, práce, režie)	12 000,-Kč
• Etapa čištění díla prachové a biologické depozity (materiál, doprava, práce, režie)	7 000,-Kč
• Etapa očištění povrchu síranové krusty a výkvěty (materiál, doprava, práce, režie)	13 500,-Kč
• Etapa revize kotvení uvolněných kamenných desek	48 500,-Kč

(materiál, doprava, práce, režie)

- Etapa obnova výplní spar 14 000,-Kč
(doprava, práce, režie)
- Etapa závěrečné povrchové úpravy 9 000,-Kč
(materiál, doprava, práce, režie)

Celková cena za restaurování 104 000 ,-Kč

Celková cena za restaurování včetně DPH 21% 125 840 ,-Kč

Podnož památníku tvořená třemi úrovněmi stupňů

- Etapa prořezání a pročištění výplní spar 21 000,-Kč
(materiál, doprava, práce, režie)
- Etapa čištění díla prachové a biologické depozity 9 500,-Kč
(materiál, doprava, práce, režie)
- Etapa demontáž a lepení poškozených stupňů 9 000,-Kč
(materiál, doprava, práce, režie) 9.ks
- Etapa revize kotvení uvolněných kamenných desek 20 250,-Kč
(materiál, doprava, práce, režie) 27.ks/ 750,-Kč
- Etapa obnova výplní spar 14 000,-Kč
(doprava, práce, režie)
- Etapa závěrečné povrchové úpravy 8 000,-Kč
(materiál, doprava, práce, režie)

Celková cena za restaurování 81 750 ,-Kč

Celková cena za restaurování včetně DPH 21% 98 918 ,-Kč

Boční sokl památníku s architektonickým křížem

- Etapa prořezání a pročištění výplní spar 17 000,-Kč
(materiál, doprava, práce, režie)
- Etapa čištění díla prachové a biologické depozity 7 500,-Kč
(materiál, doprava, práce, režie)
- Etapa demontáž a fixace podkladu uvolněných částí 14 300,-Kč
(materiál, doprava, práce, režie) 26.ks/ 550,-Kč
- Etapa revize kotvení uvolněných kamenných desek 24 700,-Kč
(materiál, doprava, práce, režie) 26.ks/ 950,-Kč
- Etapa obnova výplní spar 16 000,-Kč
(doprava, práce, režie)
- Etapa závěrečné povrchové úpravy 8 000,-Kč
(materiál, doprava, práce, režie)

Celková cena za restaurování 87 500 ,-Kč

Celková cena za restaurování včetně DPH 21% 105 875 ,-Kč

Celková cena za restaurování díla 338 750 ,-Kč

Celková cena za restaurování díla včetně DPH 21 409 888 ,-Kč

Hlavní schodiště památníku tvořená šesti úrovněmi stupňů s bočním zalomením. Celkem 65mb

- Etapa prořezání a pročištění výplní spar 17 000,-Kč
(materiál, doprava, práce, režie)
- Etapa čištění díla prachové a biologické depozity 28 500,-Kč
(materiál, doprava, práce, režie)
- Etapa demontáž, lepení poškozených stupňů 13 000,-Kč
(materiál, doprava, práce, režie) 9.ks
- Etapa revize kotvení uvolněných kamenných desek 21 750,-Kč
(materiál, doprava, práce, režie) 29.ks/ 750,-Kč
- Etapa nové kamenné desky kamenné desky + kotvení 24 700,-Kč
(materiál, doprava, práce, režie) 26.ks/ 950,-Kč
- Etapa obnova výplní spar 19 000,-Kč
(doprava, práce, režie)
- Etapa závěrečné povrchové úpravy 14 000,-Kč
(materiál, doprava, práce, režie)

Celková cena za restaurování 137 950 ,-Kč

Celková cena za restaurování včetně DPH 21% 166 920 ,-Kč

Plocha dlažeb mezi památníkem a hromadným hrobem.

Očištění, vyrovnání, základní údržba

Celková plocha 209,1m²

- Etapa prořezání a pročištění výplní spar 27 000,-Kč
(materiál, doprava, práce, režie)
- Etapa čištění prachové a biolog. depozit 480,-Kč/m² 100 368,-Kč
(materiál, doprava, práce, režie - chemické čištění)
- Etapa demontáž a fixace podkladu uvolněných částí 21 000,-Kč
(materiál, doprava, práce, režie)

- Etapa revize kotvení uvolněných kamenných desek 45 200,-Kč
(materiál, doprava, práce, režie)
- Etapa nové kamenné desky kamenné desky + kotvení 32 300,-Kč
(materiál, doprava, práce, režie) 34.ks/ 950,-Kč
- Etapa obnova výplní spar 38 000,-Kč
(doprava, práce, režie)
- Etapa závěrečné povrchové úpravy 34 500,-Kč
(materiál, doprava, práce, režie)

Celková cena za restaurování 298 368 ,-Kč

Celková cena za restaurování včetně DPH 21% 361 025 ,-Kč

Celková cena za restaurování díla 436 318 ,-Kč

Celková cena za restaurování díla včetně DPH 21 527 945 ,-Kč

Ve Vendryni dne : 15.3.2024

